

Posudek diplomní práce

Katedra kulturologie FFUK

Název práce: **Trpaslík stále žije. (Fenomén zahradního trpaslíka ve světle kulturologických souvislostí)**.

Jméno studenta: **Jana Pejskarová**

79

Vedoucí práce: **PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.**

Oponent: **Prof. PhDr. Vladimír Borecký, CSc.**

Jana Pejskarová si zvolila za cíl své diplomní práce zpracovat kulturologickou studii o fenoménu zahradního trpaslíka. Ačkoliv závažnost a vhodnost daného cíle je na první pohled poněkud problematická, zhostila se ho v překvapivém rozsahu a s neobyčejnou pečlivostí.

79

Po stručném úvodu, v němž prezentuje zvolené metodologické postupy, rozvrhuje práci do pěti kapitol. Jednotlivé kapitoly, které jsou vyváženě rozvrženy, jsou věnovány definici trpaslíka a zkoumanému oboru (*trpaslíkologie*), etymologickým souvislostem, otázkám původu a povahy trpaslíků. Seznamuje s tuzemskou i zahraniční literaturou o *trpaslíkologii*, z níž bohatě čerpá.

V první kapitole (2.) se zaměřuje na historický původ zahradních trpaslíků. Druhá kapitola (3.) je věnována pohledu na vytváření plastických trpaslíků, historii jejich řemeslné a průmyslové výroby. Třetí kapitole (4.), ve které se věnuje trpaslíkům a analogickým bytostem v mýtech a pohádkách, přikládá autorka ve své práci ústřední význam. Ve čtvrté (5.) kapitole odbočuje k psychologické, respektive k psychoanalytické perspektivě zkoumání (Bettelheim, Nondek) V páté kapitole (6.) se věnuje vlastním zkušenostem s trpaslíky, které vztahuje k fenoménu tzv. tiskařského šotka. Konečně v závěru práce přináší určité odlehčení, kde *trpaslíkologii* představuje jako jakousi radostnou vědu v nietzschovském duchu *gai savoir*.

Obsahové zpracování je vyvážené a poznamenané neobyčejnou důkladností a akribií. Nicméně jsou zde určité nepřesnosti. Tvrzení, že v Ottově slovníku naučném se nenachází heslo *trpaslík* (str. 10) je sice pravdivé, nicméně se zde nachází heslo *trpaslíci*. Pravdou je, že je věnováno trpaslictví spíše z biologického nebo etnologického hlediska, ale mytologický aspekt trpaslictví by bylo třeba hledat spíše ve speciálních slovnících (např. v *Lexikonu magie* M. Nakonečného nebo v zahraničních dikcionářích.). Chybí tradiční rozlišování subhumáních bytostí typu trpaslíků podle příslušnosti ke čtyřem živlům antické kosmologie, kde s vodou jsou spojovány ondiny (rusalky), s ohněm salamandři, se vzduchem sylfové a konečně se zemí gnomové. Mytologický kořen trpaslíků – permoníků tkví podle našeho názoru právě v sepjetí s živlem země a gnomické zakotvení trpaslíků je v práci pomínuto.

Dále pokládáme za nevhodné použití biologických termínů fylogeneze na historický vývoj trpaslíků, resp. na jejich původ (str. 22 a 85) nebo ontogeneze v souvislosti s výrobou a produkcí zahradních trpaslíků (str. 42 a 85).

Konečně v kapitole o psychoanalýze trpaslíků je vedle odkazů na Bettelheima a Černouška uváděn též se stejnou relevancí odkaz na M. Nondeka, jehož úvaha na rozdíl od předešlých má zjevně ironický podtext.

Po formální stránce je práce velmi pečlivě uspořádána. Doplněna názornou obrazovou přílohou a kazetou. Odkazy k pramenům i citovaná literatura odpovídají mezinárodním normám.

Doplňující otázky:

1) Pokuste se aplikovat Haeckelův biogenetický zákon na opakování fylogeneze v ontogenezi trpaslíků !

- 2) Kdy zemřel Sigmund Freud a kdy publikoval *Vzpomínku z dětství Leonarda da Vinci*?
- 3) Určete přibližně do jakého věkového období začleňuje S. Freud falickou (oidipovskou) fázi!

Uvažoval jsem hodnotit práci vzhledem k uvedeným výtkám a k celkovému poněkud bizarnímu a recesivnímu obsahu jako velmi dobrou. Než jsem usedl k počítači, postrádal jsem náhle brýle. Teprve po dlouhém bezvýsledném pátrání jsem v duchu přislíbil trpaslíku-šotkovi slečny Pejškarové, pokud sesedne z mých brýlí, že navrhnu výborné hodnocení. V tom okamžiku jsem brýle vytřepal z jinak před tím důkladně a pečlivě proklepané košile. Od té chvíle věřím v trpaslíky a zůstávaje věren svému slibu učiněnému šotkovi navrhuji práci k obhajobě s výborným hodnocením.

V Praze, 12.1.2008

prof. PhDr. Vladimír Borecký, CSc.